JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Korruptsioonivastase seaduse revisjon

Töörühma koosolek

Tallinn, 23.04.2026

Koosoleku päevakord

1. Koosoleku esmärkide tutvustus
2. Muudatused töörühma koosseisus
3. Revisjoni vahepealsete sammude tutvustus
4. Temaatiliste probleemiplokkide lahenduste arutelu
5. Järgmised sammud

Koosoleku eesmärgid

- Liikuda probleemide kirjeldamiselt lahendusvariantide suunas
- Sõnastada iga teema puhul 2–3 realistlikku suunda
- Hinnata nende esmast mõju ja riske
- Kaardistada lahtised küsimused edasiseks tööks

Eesti Vabariik

KVS revisjoni töörühm (23.04.2026 seisuga)

- Justiits- ja Digiministeerium – Eduard Odinets, Kätlin-Chris Kruusmaa
- Siseministeerium – Mati Ombler
- Eesti Advokatuur – Kadri Matteus
- Riigiprokuratuur – Alar Lehesmets
- **Riigikohus – Mattias Jõgi**
- Kaitsepolitseiamet – Jaanus Kann
- Politsei- ja Piirivalveamet – Aivar Sepp
- Eesti Linnade ja Valdade Liit – Toomas Sepp
- **Ametnikueetika Nõukogu – Jüri Mölder**
- MTÜ Korruptsioonivaba Eesti – Steven-Hristo Evestus
- Tartu Ülikooli õigusteaduskond – Laura Aiaots
- ekspertidena – Markus Kärner, Tanel Kalmet

Kuidas me siia etappi jõudsime

- Töörühma avakoosoleku arutelu
- Töörühma liikmete kirjalikud sisendid
- Probleemide süstematiseerimine teemaplokkideks
- Teemaplokkide prioriseerimine (objektiivsete kriteeriumide alusel)
- Otsustuspaberite koostamine

Eesti Vabariik

Süsteemsed probleemiplokid

- KVS–KarS suhe
- Ametiisiku mõiste ja avalik ülesanne
- Seotud isiku regulatsioon
- Toimingupiirangute ja HMS suhe
- Toimingupiirangute erandid
- KVS regulatsioonimudel
- Avaliku ja erasektori piir
- Lobitegevus ja pöörduksed
- Rakendamine ja institutsionaalne korraldus

Eesti Vabariik

Prioriteetide kujunemine

- Probleemi korduvus sisendites
- Vajadus õigusanalüüsi järele
- Poliitilise valiku vajadus
- Konflikti tase
- Konflikti iseloom (õiguslik / poliitiline / rakenduslik)
- Mõju ulatus

Eesti Vabariik

Teemade arutelujärjekord

- Alustame adressaatidest ja huvide konflikti alusest
- Liigume konkreetsetelt juhtumitelt süsteemsete küsimusteni
- Väldime liiga varast üldist arutelu
- Loome aluse hilisematele mudelivalikutele

Eesti Vabariik

Arutelu fookus iga teema puhul

- Millised on realistlikud lahendusvariandid
- Milline on nende esmane mõju
  - ✓ mõju õigusselgusele
  - ✓ halduskoormus
  - ✓ rakendatavus praktikas
  - ✓ põhiõiguste riive
  - ✓ poliitiline teostatavus
- Millised riskid ja probleemid jäävad alles

Eesti Vabariik

Ametiisiku mõiste – probleem

- Avaliku ülesande mõiste ei ole praktikas ühtselt sisustatud
- Praktikas kaldutakse institutsioonipõhisele lähenemisele
- Adressaadil ei ole alati selge, kas ta kuulub regulatsiooni alla

Ametiisiku mõiste – võimalikud suunad

- A – säilitada kehtiv funktsionaalne lähenemine
  - ✓ lai kohaldamisala
  - ✓ rõhk praktikal ja juhistel
- B – täpsustada mõistet kriteeriumite kaudu
  - ✓ selgemad hindamisalused (nt otsustusõigus, mõju ulatus)
  - ✓ parem etteaimatavus
- C – diferentseerida ametiisiku staatus
  - ✓ eristada erineva riskitasemega rollid
  - ✓ siduda kohustused ja piirangud riskiga

Eesti Vabariik

Ametiisiku mõiste – aruteluküsimused

- Kas kehtiv funktsionaalne lähenemine on piisav või vajab täpsustamist?
- Millisel määral peab isikul olema võimalik ise ette näha oma staatus?
- Kas probleem on pigem normi ebamäärasuses või selle rakendamises?
- Kas riskipõhine diferentseerimine oleks põhjendatud või muudaks süsteemi liiga keerukaks?

Seotud isiku mõiste – probleem

- „Oluline ja vahetu mõju“ on raskesti sisustatav
- Kaudsete ja majanduslike seoste hindamine ebaühtlane
- Suur tõlgendusruum ja eksimisrisk

Seotud isiku mõiste – võimalikud suunad

- A – säilitada kehtiv hinnangupõhine mudel
  - ✓ paindlik, kuid suur tõlgendusruum
- B – täpsustada õiguslikke kriteeriume
  - ✓ selgem „olulise ja vahetu mõju“ sisustamine
  - ✓ väiksem tõlgendusruum
- C – kujundada struktureeritud hindamisraamistik
  - ✓ säilitada üldine hindamine
  - ✓ täiendada kriteeriumide ja tüüpolukordadega
  - ✓ suunata praktikat ilma normi liigselt jäigastamata

Eesti Vabariik

Seotud isiku mõiste – aruteluküsimused

- Kas „olulise ja vahetu mõju“ mõistet on võimalik seaduses täpsustada?
- Millised seosed peaksid olema automaatselt hõlmatud ja millised hinnangulised?
- Kas praegune probleem tuleneb normi ebamäärasusest või selle rakendamisest?
- Kas struktureeritud hindamisraamistik (nt kriteeriumid + näited) aitaks praktikat ühtlustada?

Toimingupiirangud ja HMS – probleem

- Kaks paralleelset regulatsiooniloogikat
- Praktikas ei ole alati selge, kuidas neid koos kohaldada
- Erinevad standardid võivad anda erineva tulemuse

Eesti Vabariik

Toimingupiirangud ja HMS – võimalikud suunad

- A – säilitada kehtiv paralleelne regulatsioon
  - ✓ KVS ja HMS kohaldamine jääb praktika kujundada
  - ✓ rõhk juhistel ja selgitustel
- B – selgitada normide vahekord seaduses
  - ✓ määratleda KVS ja HMS koostoime
  - ✓ vähendada tõlgendusruumi
- C – integreerida regulatsioon
  - ✓ koondada huvide konflikti käsitlus ühtsemaks süsteemiks
  - ✓ vähendada dubleerimist ja vastuolusid

Eesti Vabariik

Toimingupiirangud ja HMS – aruteluküsimused

- Kas KVS ja HMS koostoime on praktikas probleem või pigem tajutav ebaselgus?
- Kas seaduses peaks selgesõnaliselt määratlema nende normide vahekorra?
- Kas piisaks juhistest või on vajalik normimuudatus?
- Kas regulatsiooni integreerimine annaks selguse või tekitaks uusi probleeme?

Eesti Vabariik

Toimingupiirangute erandid – probleem

- Erandite kohaldamine on ebaühtlane
- Puudub selge üldine loogika
- Erandid kujundavad sisuliselt süsteemi ulatuse

Eesti Vabariik

Toimingupiirangute erandid – võimalikud suunad

- A – säilitada kehtiv lähenemine
  - ✓ erandeid lisatakse juhtumipõhiselt
  - ✓ süsteem kujuneb praktika kaudu
- B – kehtestada selgemad kriteeriumid
  - ✓ määratleda üldpõhimõtted erandite kasutamiseks
  - ✓ tagada ühtlasem kohaldamine
- C – kujundada süsteemne lähenemine
  - ✓ hinnata erandite rolli tervikuna
  - ✓ siduda need riskipõhise mudeliga
- D – piirata erandeid
  - ✓ vähendada erandite arvu ja ulatust
  - ✓ tugevdada toimingupiirangute üldreeglit

Eesti Vabariik

Toimingupiirangute erandid – aruteluküsimused

- Kas erandite roll on täna pigem vajalik paindlikkus või süsteemi nõrgestav tegur?
- Kas erandite loetelu peaks jääma juhtumipõhiseks või vajab süsteemset raamistikku?
- Kas erandite arvu tuleks pigem suurendada, korrastada või vähendada?
- Milline on suurim risk – liiga jäik või liiga paindlik süsteem?

Järgmised sammud

Kirjalik sisend, mis täpsustab või täiendab koosolekul käsitletut.
Võib hõlmata näiteks:

- probleemikirjelduse ja kitsaskohtade täpsustust;
- võimalikke lahendussuundi regulatsiooni või praktika muutmiseks;
- esmast mõju hinnangut (õigusselgus, halduskoormus, rakendatavus, põhiõiguste riive, poliitiline teostatavus);
- riske ja lahtiseid küsimusi;
- vajadust õigusanalüüsiks / võrdlevaks analüüsiks / praktika kaardistuseks.

Tähtaeg ?

Järgmine koosolek ?

Eesti Vabariik

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Aitäh panustamast!

Eduard Odinets, KVS revisjoni projektijuht

Kriminaalpoliitika osakond, Justiits- ja Digiministeerium

Eduard.Odinets@justdigi.ee, 5380 8478